

je obiskal metropolita, ki vodi deputacijo, podpredsednik „Slavjanskega blagotvoriteljnega občestva“ Sabler. Deputacija je položila na grob pokojnega cara Aleksandra III. venec, ki ga je poklonila bolgarska skupščina. Deputaciji, ki ostane več dnij v Peterburgu, je pred vsem na tem, da dobi avdijencijo pri carji. — Za vstajo v Makedoniji se Rusija kaj malo briga. Ker Bolgarija misli vstajo izkoristiti, iste Rusija ne misli podpirati, ker za kroge, ki vladajo v Bolgariji, v Rusiji ne goje nobenih simpatij. Za slučaj, če bi se Rusija vmešala v makedonske zadeve, bi prej podpirala grške ali srbske težnje, kakor bolgarske.

Makedonija. — Vstaja v Makedoniji traja dalje. Vstaši dobivajo zdatno podporo iz Bolgarije. Ne samo denar in drugo potrebno se pošilja vstašem, ter v javnih glasilih se dela propaganda za rojake v Makedoniji, temveč bolgarsko ljudstvo celo prestopa mejo in hiti samo pomagat svojim rojakom. Narod odločno zahteva od bolgarske vlade, da odločno priskoči na pomoč rojakom v Makedoniji, toda ta se prav ne upa. Od turške vlade je sicer že zahtevala odškodnino, ker so turški vojaki prestopili mejo, toda ker ni dobila nobenega odgovora na to, ni na prigovarjanje družih velevlasti ponovila zahteve. Da bi bila Bolgarija tako neodvisna, kakor je odvisna, bi že storila odločne korake proti Turčiji, toda konstelacija evropskih razmer je taka, da kakor hitro se sprimeti dve državi, poseže precej tretja, oziroma četrta vmes, češ, da je sointeresovana pri celi stvari in tako vežejo drug drugemu roke, kar pa je seveda prevelikega vpliva na blagodejni mir, ki vlada v Evropi. Kolikrat bi bilo že prišlo tu in tam do vojne, če bi bila ena država v svesti, da, če prime drugo, se ne bo tretja vmešala vmes. Toda stvar je ravno narobe in razmere so prav ednake tudi mej Turčijo in Bolgarijo.

Obrtnija.

Naprava črnih.

Stvari, ki se rabijo za pisanje, so dandanes neobhodno potrebne vsakemu olikanemu človeku. Kdor porabi le malo črnih, stori najboljše, če je kupuje; v pisarnah pa večkrat račun za črnilo znaša znaten znesek, če tudi je črnilo po ceni.

Nedraga in dobra črnih se pa tudi jako lahko pripravljajo. Črnih se pripravljajo po mrzlem in po gorkem potu. Če pripravljamo pisalno črnilo po hladnem potu, je to preprostejše ali dalje traje; šiške v prah stolči, da potem voda iz njih izvleče potrebne snovi. Pri gorkem potu pa šiške samo na kosce zrežemo.

Za napravo navadnega pisalnega črnih vzame se 60 delov vode, tri dele hrastovih šišek, dva dela železnega vitrijola (zelene galice) in pa dva dela arabskega gumija.

Navadno se šiške raztolčejo v debel prah in nanje ulije toliko vode, kot je povedano. Ker ni treba, da bi moralo razmerje biti popolnoma točno, se kmalu da brez tehnice lahko določiti, koliko vode je potrebno na kako množino šišek. Na to se pusti stati v posodi kake štiri dni. V tem se pa more večkrat premešati.

V drugi posodi se pa raztopi arabskega gumija in pa železnega vitrijola v vodi. Vzame se toliko vode, da se te stvari raztope. Gumij se v vodi raztopi v enem dnevu, vitrijol pa že v nekaterih urah.

Ko so se šiške dovolj časa namakale, se obe tekočini vkupe vlije, potem pa pusti stati še jeden ali dva dni. Sedaj se pa tekočina odcedi od gošče, ki je nastala na dnu. Sedaj je črnilo narejeno in je jako po ceni in tako dobro, kakor vsako kupljeno. Da se pa črnilo ne splesne, pridene se mu malo karbolijeve kisline.

Namesto karbolijeve kisline se pa tudi lahko pridene nekaj kreozota, da črnilo ne bode plesnito. Na ta način dobljeno črnilo je močno črno.

Po gorkem potu se pa nareja črnilo, ako se vzame 145 delov vode, 18 delov šišek, 8 delov železnega vitrijola in 7 delov arabskega gumija. Šiške se z vodo denejo v kak lonc ali kotliček in kuhajo 1 do dve uri. Poprej so se na debelo zdrobile. Pri kuhanji se pa mora prilivati vode, kolikor se je izpari, da se šiške ne vsedejo na dno. Gumi in železni vitrijol se pa raztopita v ostali vodi. Po vrenju se tekočina iz šišek [precedi skozi cunjico. Obe tekočini se sedaj vkupe zlijeta in tako se dobi dobro črnilo. Da ne plesni, se mu pridene nekoliko karbolijeve ali salisilne kisline.

Angleško pisalno črnilo se napravi, ako se vzame 1200 delov vode, 25 delov železnega vitrijola, 25 arabskega gumija in 100 delov šišek. Vsa ta voda se razdeli v tri dele. Naprej se šiške kuhajo v 500 delih vode poldrugo uro in potem tekočina odcedi. Sedaj se kuhajo ravno te šiške jedno uro v 400 delih vode in naposled v 300 delih. V poslednji vodi raztopita se tudi arabski gumi in pa železni vitrijol in vse to dobro zmeša. Trojno kuhanje šišek je dobro, da se bolj iz njih snov izvleče. Naposled se vse tri tekočine zmešajo.

Za alizarinsko pisalno črnilo rabi se 10 delov šišek, 6 delov železnega vitrijola in 100 delov kisa in 20 delov raztopljenine indignega karmina. Šiške se 6 dni namakajo v kisu, gumi in železni vitrijol se pa posebej raztopita v jesihu in zavreta. Na to se obe tekočini zjedinita in precedete. Na to po malem prideva raztopljeni indignega karmina in črnilo poskusimo. Koder je črnilo nemočno zelenkasto se to pridevanje preneha. Črnilo se sedaj hitro dene v steklenice. Dober je vsak kis za pripravo alizarinskega črnih, a najboljši je lesni, ker ima v sebi karbolovo kislino in se zatorej črnilo manj spridi.

Obrtnijske raznoterosti.

— Dober lim za steklenice dobimo, ako gelatino ali lim v vodi omečimo in potem v glicerinu raztopimo. Potem pridenemo na 1 kilogram lima še 60 gramov strojne kisline in to zmes tako dolgo grejemo v vodni kopeli, da je popolnoma enakomerna in v sebi nima več vode. Če se hoče rabiti ta lim se raztopi in namaže ž njim vrat steklenici od znotraj.

Zlati lak za kovine. Beli šelak raztopi se v močnem špiritu, temu se pridene toliko nasičene raztopljenine pikrinove kisline, da tekočina dobi primerno zlato barvo. Tekočini pridene se še 1% kristalizovane borove kisline.

Železnice na vsem svetu. Na vsem svetu je 653.937 kilometrov železnic. Amerika jih ima največ, namreč 352.230 kilometrov, Evropa pa 232.317 kilometrov. V Aziji je 37.367, v Avstraliji 20.416 in v Afriki 11.607 kilometrov železnic.

V Evropi ima največ železnic Nemčija, namreč 44.137 kilometrov, potem Francija 38.645, Anglija 32.703 in Rusija 31.626 ter Avstrija 28.357 kilometrov.

Kmetijstvo.

Zboljšanje travnikov.

Večkrat se slišijo pritožbe, da so travniki vedno slabši, da se pridela vedno manj krme. Po nekaterih travnikih se ne nakosi niti toliko sena, da bi se splačala košnja, po drugih je pa seno tako slabo, da ga živina ne mara jesti. V tem, ko se skrbi za gnojenje in obdelovanje njiv, se pa večkrat za travnike nikdo ne zmeni in zatorej ni čudno, če ne rode. Travnike, ki so bolj podobni pašnikom, je treba pridno zboljševati. Če bi se dosti skrbi obračalo na travnike, bi se pridelalo tudi več sena.

Pred vsem je treba travnike skrbno čistiti. Večkrat se pusti na travniku kamenje, mah, grmovje itd. in potem se pa hoče imeti še obilo sena. Travniki morajo se očistiti spomladi ali pa pozno jeseni. Posebno skrbni gospodarji celo travnike čistijo pomladi in jeseni.

Pred vsem je pri čiščenju treba poravnati razne kupce, ki so nastali po tem, da so krti ali pa miši narile, ali pa mravlje napravile svoje domovišče, ali jih je pa voda nanesla. Tudi nastanejo kupi na travniku, če se pase po njih v mokrem živina. Včasih tudi podzemeljski studenci, ki nimajo izhoda, vzdignejo zemljo. Po kupih navadno poraste mah, grmovje ali pa slabše trave.

Če tacih kupov ni veliko, se presekaajo navzkriž, vzdigne se ruša in izpod nje izkoplje zemlja, kolikor jo je preveč, in potem vse lepo poravna in potepta. Če je pa dosti kupov, se pa odkopljejo z lopatami in znosijo na velike kupe, kjer se pokrijejo z gnojem ali apnom. Čez vse leto se vse to dobro pregodi in naredi se dober gnoj, kateri se razstrese po travniku. Kjer so bili kupi na travniku, se zemlja malo pognoji, in potem prebrana in poseje s travo. Najboljši gnoj za take slučaje je pepel.

Staro grmovje se prav pri tleh poseka, mlajše pa izruje s koreninami. Če ne rabimo grmovja za kurjavo, ga zložimo na kupe in ko se posuši, sežgemo. Pepel se pa razstrese po travnikih. Samo ob bregovih rek in hroudournikov, kjer voda izpodkopuje tla, se mora puščati grmovje in včasih celo zasajati.

Za večje kamne izkopljejo se jame, tako globoke, da se potem lahko zasujejo, ko se denejo vanje. Manjši kamni se pa zvozijo na kraj travnika, da se potem porabijo kje za gospodarstvo, za kako popraviljanje potov ali sploh za kako zasipanje.

Prodovina in pesek, ki ga nanosi voda na travnike, mora se hitro odpraviti, kakor hitro se travnik posuši.

Mah imenujejo nekateri gospodarji šiba za travnike. Sicer pa mah raste le na slabših travnikih in je znamenje, da je zemlja že izsesana. Travnik, na katerem

raste mah, moramo pomladi ali pa jeseni preorati in potem pognojiti s pepelom ali gnojnico. Brananje se bode moralo dvakrat ali trikrat ponavljati, dokler se popolnoma mah ne iztrebi.

Za zatiranje mahu po travniki je dober železni vitrijol. Za 500 kvadratnih sežnjev zemlje zadošča kilogram železnega vitrijola ali zelene galice. Vitrijol se stolče v prah, pomeša mej suho prst in raztrese po travniku. Še bolje je pa, če se vitrijol razstopi v vodi in sicer funt v šestnajstih vedrih vode in se ta tekočina polije po travnikih. Lahko se pa tudi raztopi vitrijol v manjši meri vode. S to raztopljinjo se potem namoči mnogo prsti in ta prst se, ko se posuši, potrosi po onih mestih, koder raste mah.

Polivati z vitrijolovo vodo mora se v vlažnem vremenu. Od vitrijola začne mah črneti in izpadati, trava pa bolje raste, nego je poprej. Navadno zadošča, da se jedenkrat polije ali posuje z vitrijolom, le redkokdaj je treba še drugo leto ponavljati. V hladnih krajih bolje pomaga to sredstvo, kakor v gorkih in najboljši je polivati jeseni. Mah mora s travnikov preganjati vsak gospodar, ker se sicer hitro razširja in ves travnik spridi.

Če se pokaže na travniku plevel, naj se izžge. Mesta, na katerih se plevelj pokaže se pokose, potem se nanje nanosi slame, ki se polije s petrolejem in zažge. Škodljive trave se morajo odpravljati s travnikov, dokler ne odcveto. Rujejo naj se z roko, odrezavajo s srpom ali koso ali z lopato izrujejo iz zemlje s korenino vred.

Kjer pomladi dolgo stoji na travniku voda, je treba poskrbeti za umetno odvajanje. Če voda predolgo stoji na travniku, ne rasto boljše sladke trave in mah se razširja. Za tako umetno odvajanje vode se vse premalo skrbi. Večkrat se da odpomoči, ako se naredi prekop ne baš posebno globok. Le redkokdaj je treba večjih kanalov. Vselej se pa to dobro izplača. Če je travnik močno močviren, treba je izkopati več odtokov, travnik poravnati in če je po njem mnogo mahu, naj se mah izžge na način, kakor se izžiga plevel. Potem naj se tak travnik obseje z boljšimi travami.

Sploh je treba po travnikih trave sejati, če postanejo prerredke. Pri taki setvi mora se travnik prebrnati z železno brano. Seme trav, kakeršne naj se sejejo po travnikih, se dobi v vseh prodajalnicah semen in sicer večkrat že pomešano.

Kakošne trave naj se sejejo, se vselej ne da povedati, kajti odvisno je od zemlje, vlage in podnebja, zato mora vsak gospodar se sam prepričati, kake trave bi za njegove travnike najbolje ugajale. Kupovanje semen precej stane, a se vendar dobro splača. Sicer pa ni treba sejati trav vsako leto, temveč le na kacih 10 let.

Kdor nima denarja, da bi vedno kupoval semena, naj si z dobrimi travami jedenkrat obseje le mali del travnika. To travo naj pusti dozoreti in jo potem požanje, poveže v snope, omlati in tako si pridela semena za ves travnik. Če tudi malo semena ne mora kupiti, lahko nabere raznih dobrih trav izmež žita na njivi, zlasti izmež